

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:
۳۴۰۱۸۹۱۴

تاریخ انتشار:
۱۴۰۲/۲/۱۹

دفتر مطالعات افکارسنجی

افکارسنجی درباره نگرش مردم به آسیب‌های اجتماعی در کشور

وحید کشافی‌نیا^۱، روح اله عباسی^۱، زهرا دواتگرزاده^۱، علیرضا خوشگویان فرد^۲، محسن ابن‌الدین حمیدی^۲

مقدمه

یکی از پرسش‌های اساسی در مواجهه با آسیب‌های اجتماعی این است که نظام حکمرانی در چه مواردی و تا چه میزان باید مداخله کند؟ برخی سیاست‌گذاران با تکیه بر این استدلال که جامعه به تنهایی امکان مقابله با آسیب‌های اجتماعی را ندارد، مداخله حداکثری دولت در این زمینه را ضروری می‌دانند. در مقابل، عده‌ای معتقدند جامعه از ظرفیت خودترمیمی برخوردار است و مسائل اجتماعی در ساحت اجتماع قابل حل هستند؛ لذا مداخله دولت در حوزه اجتماعی باید حداقلی باشد. فارغ از کشمکش موجود بین صاحب‌نظران و مسئولان، به نظر می‌رسد نگاه و انتظار جامعه به این مسئله می‌تواند سیاست‌گذاران را در یافتن چشم‌اندازی روشن‌تر یاری برساند. در این راستا، افکارسنجی ملت با همکاری دفتر مطالعات اجتماعی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، به منظور شناخت ادراک جامعه از آسیب‌های اجتماعی، نگرش به نهاد‌های مؤثر در کاهش آسیب‌ها و چگونگی مداخله دولت در آنها، یک نظرسنجی در سطح ملی انجام داده است. که در ادامه برخی یافته‌های آن، گزارش شده است.

روش‌شناسی

داده‌های این گزارش در اسفند ماه سال ۱۴۰۰ گردآوری شده است. جامعه آماری پیمایش، همه افراد ۱۸ سال و بالاتر در مراکز استان‌های کشور بوده‌اند. در این پیمایش تعداد ۱۰۰۰ پرسشنامه به صورت تلفنی و با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده متناسب با جمعیت گردآوری شده است.

۱. تهیه و تدوین‌کنندگان.
۲. ناظران علمی.

یافته‌ها

طلاق

- * نهادهای مؤثر در جلوگیری آسیب طلاق از نظر مردم به ترتیب عبارتند از: خانواده و خویشاوندان (۶۲/۲ درصد)، دولت (۲۶/۶ درصد) و سازمان‌های مردم‌نهاد (۶/۴ درصد).
- * ۳۶/۹ درصد از مردم اقدام مناسب دولت برای زوج‌های در حال طلاق را ارائه مشاوره اجباری حین طلاق می‌دانند. ۲۵/۹ درصد نیز معتقدند مشاوره اختیاری حین طلاق، اقدام مناسب‌تری است. همچنین، ۱۸/۹ درصد معتقدند دولت باید فرایند طلاق را سخت و طولانی کند. از نظر ۹/۹ درصد از مردم، دولت اصلاً نباید در این موضوع مداخله کند.

کودکان کار

- * ۷۰/۲ درصد از مردم معتقدند پدیده کودکان کار به میزان «زیاد» یا «خیلی زیادی» رواج دارد.
- * نهادهای مؤثر در کاهش آسیب کودکان کار از نظر مردم به ترتیب عبارتند از: دولت (۵۸/۸ درصد)، سازمان‌های مردم‌نهاد (۲۲/۵ درصد) و خانواده (۱۴/۹ درصد).
- * ۵۲/۴ درصد از مردم اقدام مناسب دولت در سامان‌دهی کودکان کار را حمایت از سرپرستان این کودکان می‌دانند. ۳۱/۵ درصد از مردم معتقدند دولت باید به صورت مستقیم مداخله کند. همچنین، ۱۲ درصد معتقدند دولت باید از سازمان‌های مردم‌نهاد حمایت کند. از نظر ۱/۹ درصد نیز دولت اصلاً نباید در این موضوع مداخله کند.

اعتیاد

- * ۶۸/۲ درصد از مردم معتقدند خانواده‌ها به میزان «زیاد» یا «خیلی زیاد» درگیر مسئله اعتیاد هستند.
- * نهادهای مؤثر در کاهش آسیب اعتیاد از نظر مردم به ترتیب عبارتند از: خانواده (۵۵/۲ درصد)، دولت (۲۵/۱ درصد) و سازمان‌های مردم‌نهاد (۱۵/۸ درصد).
- * ۴۸/۶ درصد از مردم اقدام مناسب دولت در سامان‌دهی به وضعیت معتادان را مداخله مستقیم می‌دانند. ۴۰/۷ درصد معتقدند دولت باید از سازمان‌های مردم‌نهاد در مبارزه با اعتیاد حمایت کند. از نظر ۴/۹ درصد نیز دولت اصلاً نباید در این موضوع مداخله کند.

حاشیه‌نشینی

- * ۵۸/۶ درصد از مردم معتقدند پدیده حاشیه‌نشینی به میزان «زیاد» یا «خیلی زیاد» رواج دارد.
- * نهادهای مؤثر در کاهش آسیب حاشیه‌نشینی از نظر مردم به ترتیب عبارتند از: دولت (۷۵/۶ درصد) و سازمان‌های مردم‌نهاد (۱۷/۵ درصد).
- * ۵۶ درصد از مردم اقدام مناسب دولت برای سامان‌دهی به وضعیت حاشیه‌نشینی را تأمین زیرساخت مناسب توسط دولت می‌دانند. ۳۱/۲ درصد از مردم معتقدند دولت باید خانواده‌ها را به لحاظ معیشتی مورد حمایت قرار دهد. همچنین، ۵/۵ درصد معتقدند دولت باید از سازمان‌های مردم‌نهاد حمایت کند. از نظر ۱/۵ درصد نیز دولت اصلاً نباید در این موضوع مداخله کند.